

Socialnämnden

Översyn av egenavgift och checkbelopp för familjerådgivning

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige fattar följande beslut.

1. Kommunfullmäktige höjer egenavgiften för familjerådgivning från 273 kr per samtal till 390 kr per samtal för 2019
2. Kommunfullmäktige beslutar att knyta egenavgiften till prisindex för kommunal verksamhet (PKV)
3. Kommunfullmäktige beslutar att sänka checken för familjerådgivning från 1 121 kr till 1 096 kr för 2019
4. Socialnämnden beslutar att personer som är berättigade försörjningsstöd ska kunna beviljas nedsättning av avgiften

Sammanfattning

Nämnden beslutade den 29 maj 2018 att återemittera ärendet om höjd egenavgift och sänkt check för familjerådgivning 2019. Social- och äldredirektören fick i uppdrag att utreda möjligheten för Nackabor med låg inkomst att få avgiftsfria besök, utreda en egenavgift på 390 kr och redovisa närliggande kommuners checkbelopp/ersättningsbelopp till utförare.

Förslaget innebär att anordnarnas totala intäkt (inklusive kundens egenavgift men exklusive momskompensation) höjs från 1 394 kronor för 2018 till 1 486 kronor för 2019. För privata anordnare tillkommer en momskompensation med för närvarande sex procent.

Förslaget innebär att checken sänks med 25 kronor, från 1 121 kr för 2018 till 1 096 kr för 2019 och att egenavgiften, som anordnaren tar ut från kunden, höjs från 273 kronor till 390 kronor. Nacka kommun har idag den näst lägsta egenavgiften för familjerådgivning av jämförelsekommunerna och Stockholms stad samtidigt som Nackas invånare har en av de högre medianinkomsterna.

En koppling av egenavgiften till prisindex för kommunal verksamhet (PKV) föreslås för att egenavgiften fortsättningsvis ska följa kostnadsutvecklingen. Familjerådgivningen föreslås

bli avgiftsbefriad för familjer som är berättigade till försörjningsstöd. Bedömningen är förslaget om högre avgift inte kommer leda till minskat utnyttjande av familjerådgivningen eller missgynna barnens möjlighet till trygga levnadsförhållanden.

Förslaget kommer att behandlas av kommunfullmäktige i samband med mål och budget 2019-2021 i november.

Ärendet

Bakgrund

Alla Sveriges kommuner ska enligt 5 kapitlet 3 § socialtjänstlagen erbjuda familjerådgivning. Med familjerådgivning avser lagstiftaren samtal i syfte att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer. Familjerådgivningen är ett kundval i Nacka sedan 2005 och paren/familjerna erbjuds upp till fem samtal. Under 2017 var totalt 779 familjer/par med 1 286 barn aktuella som fick 2 672 familjerådgivningssamtal, det vill säga cirka 3,4 samtal per par. Sedan 2014 har antalet ärenden, samtal och antal barn vars föräldrar gått i samtal ökat med cirka 20 procent. Statistik för åren 2014-2017 visar att 72 procent av paren som besöker familjerådgivningen är mellan 30–49 år och 90 procent är gifta eller sammanboende. 77procent av paren hade 1-3 barn.

Enhetens utredning och bedömning

När kundvalet infördes så fastställdes egenavgiften till 260 kronor, sedan dess har den höjts med 13 kronor till 273 kronor. Avgiften har inte följt kostnadsutvecklingen. Kunderna betalar avgiften direkt till anordnaren. Egenavgiften kopplad till familjerådgivningen har inte höjts på många år vilket innebär att kommunens finansiering per samtal har ökat jämfört med år 2005 då kundvalet infördes. En höjning av egenavgiften föreslås från 273 kronor till 390 kronor.

Egenavgiften föreslås även kopplas till prisindex för kommunal verksamhet och fortsättningsvis justeras varje år för att undvika stora höjningar med långa mellanrum. De föreslagna förändringarna gör att det finns goda förutsättningar för att bedriva familjerådgivning med god kvalitet även i framtiden när befolkning och antalet familjerådgivningssamtal förväntas öka.

Nacka har en låg egenavgift jämfört med jämförbara kommuner. Samtidigt har Nacka en förhållandevis låg andel hushåll med låg inkomst. Andra kommuner som höjt sin egenavgift har inte sett någon förändring i antalet genomförda samtal efter sina höjningar. För den enskilda familjen innebär en höjning av egenavgiften till 390 kronor att ett samtal kostar 117 kronor mer än tidigare. I genomsnitt går paret 3-4 gånger på familjerådgivning vilket innebär att parets kostnad för rådgivningen ökar i genomsnitt med mellan 351 till 468 kronor. Bedömningen utifrån den relativt sett höga medianinkomsten och andra kommuners erfarenheter av höjningar är att en höjning till 390 kr per samtal inte kommer att få någon avgörande inverkan på familjers möjlighet att delta i familjerådgivning.

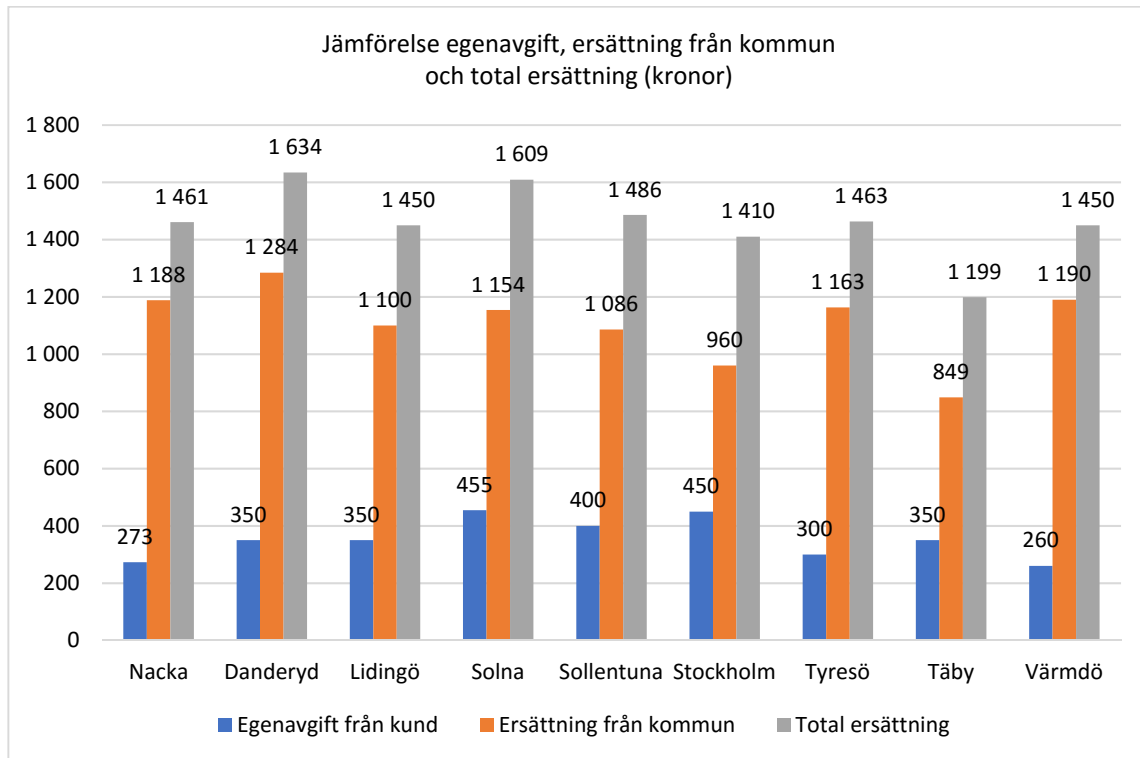
Nämnden föreslås besluta om att ge möjlighet till avgiftsbefrielse för de par/familjer som har rätt till försörjningsstöd.

Samtidigt föreslås en sänkning av checkbeloppet från 1 121 till 1 096 kronor. Förslaget innebär att den kommunala finansieringen (exklusive momskompensation till privata anordnare) sänks från 80 procent till 74 procent. Den kommunala finansieringen blir cirka 100 tusen kronor lägre för kommunen per år. Det innebär också att finansieringsgraden blir mer jämförbar med övriga kommuner. En koppling av egenavgiften till prisindex för kommunal verksamhet (PKV) föreslås för att egenavgiften fortsättningsvis ska följa kostnadsutvecklingen. Förslaget innebär att anordnarnas totala intäkt (exklusive momskompensation) höjs från 1 394 kronor för 2018 till 1 486 kronor för 2019. För privata anordnare tillkommer en momskompensation med för närvarande 6 procent.

Förslaget kommer att behandlas av kommunfullmäktige i samband med mål och budget 2019-2021 i november.

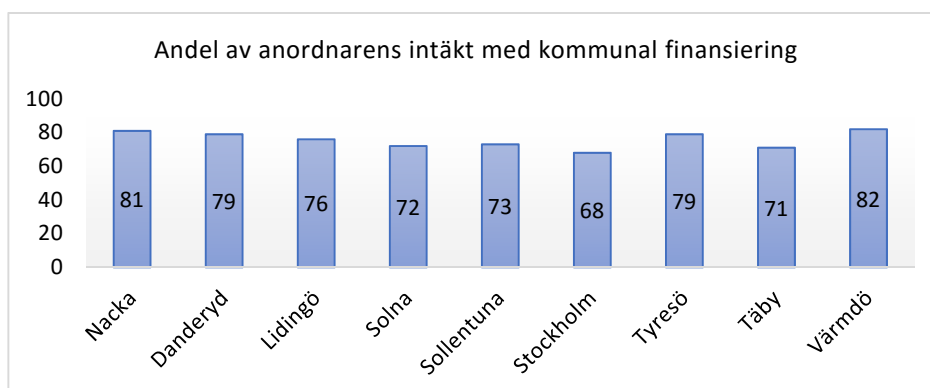
Jämförelse med andra kommuner

Jämförelsen omfattar jämförelsekommunerna Danderyd, Sollentuna, Solna, Tyresö och Täby samt kommunerna Lidingö, Stockholm och Värmdö. Jämförelsen har gjorts dels genom kommunernas hemsidor och dels genom mailenkät. Jämförelsen avser den ersättning inklusive egenavgift som kommunerna ersätter privata anordnare inklusive eventuell momskompensation. Det har varit svårt att få in samtliga uppgifter, t.ex. om hur stor andel som avser momskompensation, några kommuner saknar kommunal utförare. För de kommuner där frågan om momskompensation har besvarats varierar den från 2,5 procent (Lidingö och Täby) till 6 procent (Stockholm). Ersättningen avser oftast 90 minuters samtalstid och 30 minuters för och efterarbete (undantag Lidingö och Värmdö som anger 90 minuter). Anordnaren får ta ut egenavgift vid sen avbokning/uteblivet samtal men får oftast ingen ersättning från kommunen. Tre kommuner anger att det går att få avgiftsbefrielse/ekonomiskt bistånd till avgift. Några kommuner ersätter också kostnaden för del av avbokad tid eller liksom Nacka för tolkkostnader. Se bilaga.

Ersättningen som privata anordnare (inklusive eventuell momskompensation) har rätt att ta ut för samtalen inklusive kundens egenavgift varierar från 1 199 kr per samtal i Täby till 1 634 kr per samtal i Danderyd. Medianen är 1 461 kr per samtal. För Nackakunderna får anordnarna inklusive kundens egenavgift och momskompensation med sex procent 1 461 kr per samtal.

Nacka finansierar 81 procent av den totala ersättningen till anordnarna. Den kommunala finansieringen inklusive eventuell momskompensation varierar från Stockholms 68 procent till 82 procent för Värmdö kommun.

Nacka har med 273 kronor per besök, förutom Värmdö, den lägsta egenavgiften för familjerådgivning av jämförelsekommunerna. Högst ligger Solna kommun och Stockholms stad vars avgifter är 455 respektive 450 kronor.

Medianinkomsten per invånare i Nacka år 2016 var 284 800 kronor, endast Täby och Danderyd kommuner hade högre medianinkomst sett till jämförelsegruppen.

Cirka 14 procent av invånarna i Nacka har en låg inkomst och cirka fyra procent av barnen i Nacka levde i ekonomiskt utsatta hem. Nacka urskiljer sig med dessa siffror inte nämnvärt från de övriga kommunerna i jämförelsen, andelen låginkomsthushåll varierar mellan 9,9 procent för Täby och 18,2 procent i Stockholm.

Det finns inget samband mellan andelen låginkomsthushåll och storleken på avgift i jämförelsekommunerna. Kommunerna med störst andel låginkomsthushåll har samtidigt de högsta avgifterna för familjerådgivning. Lidingö Solna och Stockholm kan ge ekonomiskt bistånd alternativt pröva nedsättning av avgift om paret har ekonomiskt utrymme under normen för ekonomiskt bistånd. Enligt uppgift är det mycket ovanligt att det händer.

Ekonomiska konsekvenser

Budgeten för familjerådgivning är 2,9 miljoner. Förslaget till beslut om en höjning av egenavgiften till 390 kronor, samt ett checkbelopp på 1 096 kr för 2019 innebär att kommunens finansiering minskar med 25 kr per samtal. Beräknat på 2017 års utfall minskar kommunens kostnader med cirka 100 tusen kronor per år.

Ersättningsbelopp familjerådgivning	År 2018	Förslag 2019
Ersättning per samtal	1 394	1 096
Egenavgift (tas ut av anordnaren)	273	390

Utöver det föreslagna checkbeloppet momscompenseras privata anordnare med för närvarande sex procent på checkbeloppet.

Konsekvenser för barn

I Stockholms och Solna kommun har man höjt egenavgiften för familjerådgivning, den är nu högst av de jämförda kommunerna. De har också högre andel låginkomsttagare än Nacka. I de kommunerna har man inte sett att avgiftshöjningen har påverkat antalet samtal. Förslaget är att familjer som har rätt till försörjningsstöd kan söka avgiftsbefrielse från kommunen. Bedömningen är därför att barnen oavsett en avgiftshöjning får ta del av de positiva effekter som familjerådgivning för med sig.

Bilagor

1. Omvärldsbevakning, 2018-08-14

Caroline Andreasson
Enhetschef
Barn- och familjeenheten

Birgitta Sandberg
Controller
Controllerenheten